

DOBAI PÉTER

Két hellászi leányzó szobortorzója a római capitolium csarnokában

(MUSEI CAPITOLINI)

A. D. 2007. tavaszán mély elragadtatottságban néztem örökkévaló ifjúságuk delejező szépségét

Marinak

Két, magát társára ölelő, hevesen egymásba hatoló,
deli, hősi-szép, amazoni, atléta-leányzó, mintha lennének
tenger felé rohanó, viharzó, romboló, nőnemű
iker-szélörvény, szökésben Lesbosz szigetéről,
szökésben Szapphótól, ki könnyel-sebzett szemével
megálmodta őket s hozzájuk sirató himnuszokat,
visszahívó, gyászoló kardalokat írt hiába, mindhiába,
mert a két leány szerelmes másikába,
mintha önmagába, világból kiválva...
A két leányzó feje hiányzik, nagy múltjaik
egyikében erőszak tüntette el s fejükkel együtt
oda lett ifjú arcuk, ajkuk, szemük igéző sugara is,
futásban kibomlott antracit-fekete, onyx-sötét hajfonatuk...
én mégis látom veszejtő mosolyukat,
vággyas nézésük valaha volt és messzi távlatokba vonzó,
csábító, ragadozó, nevető tekintetét, pupillájuk,
szembogaruk izzó felhőfényét - - -
Nemlétüket nem érzem, de érzem, érzem erősen:
régén-ifjú létezésük leányi mindenségét,
látom valaha eleven testük tárulkozó,
tékozló tébolyát, mély gerjedelmük heves, baljós játékát,
látom meztelenségük kihívó jelenését.
Ujj nélküli, könnyű peplumuk köldökig, ölig lecsúszott,
duzzadó, játékra telten feszülő melleik,

*merev bimbóik támadóan meztelenek,
igen, leányok ők... talán fiúleányok... avagy leányfiúk...?*

*Ó, egyre megy! Ők ketten, ebben az önveszejtő,
szerelmes testhelyzetben: eggyé-egyesültek,
ősi szenvedélyben vesztek el győztesen!
Próbálom megnevezni őket, vajon kik voltak ők
még nemes kőbe vésett időtlenségük előtt?
Szapphó verseinek múzsái közül vajon melyikük melyik?
Arignota? Agallis? Atthis? Gongüla? Mindegy. Voltak élni!
Kilétüket meg nem tudhatom soha... De a rejtélyes, ősi személyüket
máig megőrző márvány lobban, lobog, lángol boldog testük lázától,
s közelednek felém, tőlem elfordult távlatok felől, kitelt időségekből,
jönnek, jönnek és beérnek: bennem másodszer élni!
A kettős szobortorzó élén futó leány hátán, oldalvást lovagol
a másik és társának feszülő vállába, karjába kapaszkodik,
le ne zuhanjon...
Amaz, kinek hátán lovagol: erős alsókarjával hátranyúl
játosztársa dúsan izmos combjai közé, hogy megtartsa hátán,
az alsókar fölér, föl combtövéig, föl ölégig, föl szeméremréséig...
Vihar-testük egymásra fonódik, összeforr s forró erővel simul egybe!
Leányi passziójuk e vad és vaduló játékban
átcsap verejtékes remegésbe és eltűnt ajkukkal csókolják egymást,
nincsen kívülük világ, bennük minden, kint semmi,
ez az egymást-meglovaglás, ez a testet-testtel-égető játék
túlsodorja nagyságos kettősüket az összes tiltó határon,
túllendül, túljut minden gondon, túl gondolaton, szavakon,
túl álmokon, túl emléken, eszméleten, múltakon,
túllendül lüktető életen, túl halálon is, szárnyal véletlen jövők felé,
ahol létezhet a lehetetlen:
egynek lenni ketten!*

Campo de' fiori, Roma

Marinak, A. D. 2007. április 25.

Sziromszínekben égő virágmező...
Kífakult, fehér vászonsátrak alatt
déli gyümölcsökkel teli ládák, friss tengeri halaktól,
rákóktól, langusztáktól, homároktól,
polipoktól ezüstben, neduben ragyogó,
kagyló-rózsaszínben pompázó standok,
húsok, fél borjak, sajtok fűrtös bőségében
olívabogyók, hatalmas paradicsomok, paprikahalmok,
déli zöldségek, fűszerek között sétál itt az ember,
érzi mediterrán sugarak hevét,
tűző telt fényektől dús földek termő erejét - - -
Két szóke ifjú leány szedi-kötözi sűrű, súlyos csokrokba
a virágszálakat, a száakra szalmából vetve hurkot...
zúgó, zsongó, hullámozó, örvénylő, szerelmes színek:
Giordano Bruno csuklyás bronzszobra előtt,
ott, ahol valaha a vértanú filozófus kivégző máglyája
vetett halálos lángot.
Szirmok tűznyelve déli sugárban...
latin-mediterrán szálvirágok,
csokrok, bokréták, koszorúk... pillangó színek,
ünneplő, esküvői színek, búcsúzó, temető színek...
Virágmező... templomi oltár... sírmező...
Ó, az a kihívó két szóke leány, könnyű kezük, gyors ujjaiuk
fáradhatatlan kötnek szálhoz szálat, színhez színeket,
az ájult szirmok kezüktől életre kelnek.
Nézem, sokáig elnézem a két római virágáros leányt,
míg végre felfogom, megértem:
valaha virágok voltak ők is,
és egyszer virágok lesznek megint, mind a ketten...

Utak

*Az utak, amelyeken valaha elindultál,
mennek tovább, akár veled, akár nélküled.
Megtörténnek minden utak és elérnek
olyan célokat is, amelyeknek kitűzéséhez
se a kezdetekben, se végül: nem voltál
elég bátor, elég vakmerő, nem adtál
elég esélyt a véletleneknek...
Megtett és soha meg nem tett útjaid
valahol összefutnak és egyesülnek,
közeli határán a semminek... Nélküled!
Az utak magukkal visznek téged is,
de te már nem érzed a szabadító távolodást
önmagadtól: „ha”-éned, „lehetett volna”-éned
a végleges megérkezés önkéntes foglya lesz,
miközben az utak tartanak tovább, távlatuk
immár számodra ismeretlen, noha kezdetükre
honvággyal emlékezel, lábbilincsbe verve.
És megtörténnek, meg, mind az idők is,
a te időid, ingaórák, kalendáriumok, naptárak
nélkül: egyszer csak, majdnem észrevétlen,
igen hirtelen lesz minden, ami voltál, ami vagy:
mély és személytelen múlt időben... s az ellen
nincs több, nincs még egy jelen!
Múlt időt szenvednek a szerelmek is,
sugaras vágyak, szépek a viszonzás szépségétől!
A viszontlátáshoz nincsen út, se hely, se idő.
De valaha mégis lesz találkozás – tortúra lesz az...-:
kettős – egymástól elfalazott – könyörgő emlékezetben...*

*Ne nézz fényképeket, mert visszaneznek:
a te tulajdon szemeddel!*

*A fényképek sohasem készek,
csak készülnek, csak kezdődnek,
minden fénykép befejezetlen marad...
A fényképek még akkor se készek, amikor
előhívás, nagyítás után, fényes papíron
nézed őket... sőt, akkor kezdődnek el!
Csak távolodó arcokat látsz és bármit is
fényképezel, mindig csak magadat
fényképezed, hiába nem ismered fel
egyetlen vonásodat sem, mégis te vagy:
az egyetlen pillanat törtjére megállított
fény-időben! Ne nézz fényképeket!
Nehogy végül észrevenni kényszerítsenek
arra, ahogy szökik, tűnik el belőlük
egy akkori és egyszeri, már megfejtethetlen
emlék-rejtély s hiába hatol át szemedben
tudatod mélyéig egy fogoly, planktoni
fénypont, egy hallucinált, fájdalmas,
honvágys déjà vu: a fénykép sosem történt
meg, noha érzed, hogy a legrégebb fényképekben
is van jövőidő, ami már végképp nem lesz tiéd!
Az élőket nézd, akkor nem csak önmagadat látod!
Az egyetlen reményed a látás-esélyre, az emlékezésre,
amíg az élőket nézed, amíg ők tényleg ők, neked
ők, még nem léptél helyükbe te, mint a fényképeken
leszel lépni kénytelen!
A fényképekben nincsen remény.
És persze nincsen emlék sem.*